

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

V. Practicæ Resolutiones circa prædicta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

CAPVT V.

*Praxis circa materiam de Fide, ex Societatis
I E S V Doctoribus.*

60. **A**N necessaria fides explicita Circumcisionis, Aduentus
Magorum, Descensus Spiritus sancti? Negat Tannerus
§. I. 2. 2. d. 1. q. 7. dub. 3. n. 68. Addit Conin. 2. 2. d. 14. dub. 10. n. 19.
De Fide. ignorant praefata Mysteria non peccare mortaliter. An
Tanner. benda fides explicita de creatione mundi in tempore? Negat
Conin. Suarius de fide d. 13. sect. 3. n. 96.
- Suar. 61. In adultis ne debet esse explicita fides Trinitatis, & In-
carnationis? Afferit Sanchez sum. tom. 1. lib. 2. cap. 2. concl. 6.
Sanch. quia alioqui posset Iudaeus saluari seruando legem Moysi-
cam, quae fidem Christi implicite continet. At Azorius tom. 1.
Azor. lib. 8. cap. 6. q. 6. affirmat, rudi, qui non potest percipere Tri-
nitatis mysterium, satis esse credere explicitè alios clario-
res, scilicet: Christum Dei Filium ex Maria Virgine natum,
passum, Crucifixum, &c.
62. Quis nullo pacto potest mysteria concipere. Comparan-
Tann. dus (ait Tannerus dub. 1. n. 49.) cum infantibus, ac fatuis,
Sanch. quos praecipuum non obligat. Porro Sanchez c. 3. n. 18. edocet
rudes dici explicitè credere, etiam si substantiam articulo-
rum non percipiant. Legendus ipse.
63. An peccatum mortale sit, culpabiliter Symbolum, Decalo-
gum, Orationem Dominicam, Ave Maria, & signum Crucis
nescire? Non, si illorum substantia sciatur, & intelligatur.
Suar. Suarez de fide d. 13. sect. 5. n. 8. de quatuor primis. De Crucis
autem signo Sanchez c. 3. n. 14.
- Sanch. 64. Scio fidem internam quoad habitum semper necessariam
esse: an externa sit aliquando necessaria? Ita planè per se obli-
gatur profiteri infidelis, quando ei sufficienter proponitur.
Puer baptizatus nutritus inter fideles, cum ad vsum rationis
pertingunt, & fidei mysteria audiunt necessariò credenda.
Quando fidelis de fide tentatur, vt tentationi valeat resi-
stere. Per accidens autem, quando instat praecipuum, fidem
exteriori profitendi. Quando recuperanda est gratia amil-
Hurtad. sa. An in articulo mortis? Negat Sanchez cap. 1. num. 1.
Médoz. Afferit autem Hurtado de Mendoza 2. 2. disputat. 93. §. 3.
quando tunc à circumstantibus ad actus fidei assolet exci-
tari.

65. Obligat

65. Obligat ne preceptum externa professionis fidei, ad respondendum cuique infideli interroganti? Non, sed quando exigit Religionis honor, aut proximi necessitas. In aliis casibus potest fidelis interrogantem aliquo pacto illudere, dum non neget, se esse Christianum. *Filliucius tom.2. tract.22. cap.3. num.65.*

Filliuc.

66. An liceat Christianis in Turcarum terris moranti uti pileo incolarum more? Licet ob periculum mortis, ob iustam ab hoste victoriam reportandam, vel ob aliam causam gravem, & necessariam; quia hoc signum non est de se falsa Religionis protestationem, sed res de se indifferens: nec continet mendacium, nec fidei negationem; sed solum simulatione materiali occultationem. *Saa v. Fides n.5.*

Saa.

67. An liceat uti vestibus per se ordinatis ad alicuius sectae, false cultum? Asserit *Sanchez cap.4. num.20.* quia semper communem apertitudinem tegendi corpus retinent, ad quem finem potest eis quilibet uti, contempta quacumque alia hominum institutione, & deceptione: licet inde scandalum sequatur. Ast probabilius *Suarinus d.14. sect.5. num.12.* contrarium edocuit.

Sanch.

Suar.

68. Licet ne fingere falsam sectam, utendo ceremoniis superstitiosis, non quatenus talibus, sed ob alium finem, & iustam causam, dummodo tales sint, ut ratio cultus ab ipsis separari posset, ut absit scandalum, & fidei confessio debita tali usu non obscuretur? Aliquis, ex externis asseruit. Sed merito à *Coninch. de fide disp. 15. dub.3. num.28.* impugnatur sententia iam quidem à sacra Congregatione S. Officij damnata.

Conin.

69. Licitum ne, in exercitu, vel classe consueta Turcarum vexilla erigere, etiam si sit Mahometis signum? Negat *Azorius tom.1. lib.8. cap.28 q.6.* Sed asserit *Tannerus 2.2. q.48. 3. d.1. 110.* quia assolet esse extratratagemata militum ad victoriam.

Azor.

Tann.

70. Licitum ne in terris haereticorum cibis vetitis uti, ad graue damnum vitandum? Ita, si adsit scandalum, & precepti contemptus; quia & signum ciborum fideles ab infidelibus aliquo pacto distinguat, non est tamen institutum ad falsae fidei professionem. *Sanchez t.4. n.25.*

Sanch.

§.2.

Certum planè, ad haereticum constituendum, pertinaciam requirit: quam, precor? Satis pertinax est, qui sciens, suam opinionem esse contra Ecclesiae determinationem, spreto nihilominus illius autoritate, in sua opinione persistit. *Beccanus 2.2. t.14. q.2. concl.3. n.10.*

De Haereticis.

Beccan.

71. *Certum est non esse hæreticum pertinacem, qui ignorat se contra fidei determinationem sentire: quam itaque ignorantia excludit pertinaciam, & excusat hæreticum: Non solum ignorantia crassa, & supina excusat ab hæresi, sed etiam affectata, si affectatur ex tædio discendi, non autem ex falsi opinionone, quod parvi momenti sint, quæ Ecclesia credenda proponit. Ratio est, quia hoc modo ignorans non spernit Ecclesiæ autoritatem tanquam incredulus, quamuis delinquat negligendo scire, quæ debet. Palaus tom. 1. tract. 4. cap. p. 2. n. 3. ex Suario, Azori, & Coninch.*

Pal.

72. *Certum est, ad incurrendam excommunicationem, & alias pœnas iuris, non sufficere errorem internum; sed requiritur, quod error internus aliquo verbo, aut signo extrinsecus pateat, quia Ecclesia regimen est visibile, cuius iurisdictionis in actibus internos non fertur: quinam igitur hæreticus vocatur externus? Ille solum, qui internum errorem sensibili aliquo signo exterius manifestat. Sufficit ne, errorem manifestare confessorio, aut consiliario? Non, quia hoc est, quærere medicinam. Profertur internus error inaduertenter ex naturali oblivione, seu actuali inconsideratione inculcata. Non sufficit; quia hic actus non esset humanus. Vititur quis ad hæresim propalandam signo, quod nemo intelligeret. Adhuc hæresis manet interna. Iocose, & non assertive profertur is, de quo hæresis præsumi non potest. Non est satis aperta. Profertur recitative, satus: Habet in mente hunc errorem hæreticalem. Non est hæresis manifesta, si inde neutiquam posset colligi, errorem perseverantem. Levis materia quis signum hæresis profertur. v. g. si esus carniū die prohibito censeri posset contra fidem: esset ne hæreticus externus, qui eam carniū quantitatem ederet, quæ non sufficit ad mortale? Non, quia excommunicatio, & reservatio est de peccato interno, ut coniuncto cum mortali externo internum demonstrante; esus autem carniū in modica quantitate internam hæresim non demonstrat, nam fieri solet ob solam gulam. Somnum quis perfecte simulans, hæresim mentalem profertur: sufficit ne? Non sufficit; quia hoc signum quamvis alioquin ad hæresim aperiendam sufficiens, ex circumstantia opinionis somni, videtur illam occultare. v. gr. qui personam hæretici agit in scena, etiam si hæresim quam profertur, verè teneat, ab auditoribus tamen non reputaretur hæreticus. Profectò hic verè hæreticus mihi esset, quia eius locutio licet in somno simulato coniungitur hæresi, & manifestatur; quod non accidit in vero dormiente. Porro ex septem his casibus, quinque à Grana do 2. 2. 1. 1. 1. 1. 1.*

Gran.

contr. 1. tract. 15. d. 13. num. 14. duo autem à Petro Hurtado de Mendoza 2. 2. d. 83. sect. 5. §. 42. & sect. 3. §. 21.

73. Hæreticorum, queso pœnas innuas. Hæreticus est ipso iure excommunicatus. Priuatus omni dignitate, officio, & beneficio Ecclesiastico, & inhabilis ad illa. Est irregulatus. Priuatus iure cohabitandi cum coniuge, & debitum petendi. Priuatur statim bonis, etiam maioratu. Filius hæreticus bonis castrensibus, profectitiis, aduentitiis. Priuatur hæreticus maritus bonis paraphernalibus vxoris scienter cum hæretico contrahentis. Confiscantur etiam ei bona post hæresim commissam alienata. Applicantur fisco Regio in Hispania, qui quidem reuocans bona alienata non tenetur ad pretium, nec satisfacere hæretici creditoribus de debitis contractis post hæresim. Est perpetuo infamis, & inhabilis ad omnem dignitatem, & actionem ciuilem. Si est impœnitens, seculari Curie morte plectendus traditur, & si est conuictus negatiuus. Assolet puniri post mortem status, & ossium combustione, & publicatione bonorum. Hæc ex Pala, & alijs.

Mend.

§. 3.

De hæreticorū pœnis.

Pal.

§. 4.

De hæreticorū filijs.

74. An filij hæreticorum aliqua inuuntur infamia? Non possunt esse Iudices, Iurati, Prætores, Notarij, Medici, Chirurgi, Patroni, Procuratores. Non possunt officio publico, vel mechanicò fungi. Post parentum hæresim à beneficiis obtentis, priuantur. Afficiuntur hisce pœnis omnes hæreticorum filij naturales, etiam spurij, & nati ante parentum hæresim; quia non puniuntur ob delictum proprium, sed parentum. Nec opus hasce filiorum pœnas in sententia exprimi, incurruntur enim à filiis eo ipso, quod parentes de hæresi conuincantur, quamuis moriantur pœnitentes. Verum non incurrunt pœnas prædictas filij, aut nepotes testium falsorum, qui in pœnam talionis combusti fuerint, Sanctio auctore summ. tom. 2. lib. 1. cap. 27. num. 25. Tenentur ne Inquisitores filijs hæreticorum dare dotes, exhibere alimenta de confiscatis bonis? Iustè negantur eis, vt parentes à tam noxio bono communi crimine ob filiorum saltem amorem abstineant. Sanchez citat. c. 16. n. 26.

Sanch.

Sanch.

75. Quid de Ecclesiasticis beneficijs? Si sint Clerici, beneficijs priuantur obtentis, postquam parentes in hæresim lapsi fuerunt: non autem possessis ante illorum hæresim, Suario auctore. Monuero, nullas pœnas ex statutis contra hæreticorum filios incurrere eos, qui hæresim parentum sponte reuelant, & si ipsi post parentum hæresim geniti fuissent.

§. 5. 76. *Ignorantia crassa Mysteriorum fidei quis laboravit: estne De fide id speciale peccatum in Confessione exponendum? Ita planè, quia varia. est negligentia addiscendi articulos fidei, quæ virtutis studii- Vasq. firatis opponitur, uti Vasquez. aiebat.*

Suar. 77. *Committit ne plura peccata, qui vincibiliter plura fidei articulos ignorat? Ex Suarii doctrina probabiliter assero vitium tantum peccatum committere.*

Suar. 78. *Quorumnam Sacramentorum substantiam quis necessario scire debet? Baptismi, Pœnitentiæ, & Eucharistiæ omnes debent explicite callere substantiam; quia necessaria ad salutem cunctis fidelibus. Quid de cæteris? Si qui suscipere voluerint, callere tenebuntur ex Suario; reliqui minime.*

Sanch. *Venialiter tantum delinquere Sanchez docet. Nescientes Symbolum Apostolorum, Decalogum, & Orationem Dominicam, quoniam crimine maculantur? Asserit Suarius veniali solummodo eorum substantiam sciunt, ut dixi.*

Granad. 79. *Quanta rursus rogo, debet esse manifestatio hæresis externe, ut excommunicatio incurratur? Debet quis illam in proferre, ut secundum quantitatem operis externi, & non sola relatione ad consensum internum sit peccatum mortale. Quare debet manifestari per tale signum, ut si quis esset tunc præsens, posset ex eo cognoscere illum in talem hæresim esse lapsum. Sic Granadus, & Henriquez.*

Henriq. 80. *Errat in rebus fidei ex ignorantia non solum crassa & supina, sed etiam affectata homo rudis: est ne censendus hæreticus? Sentio cum Suario, non esse hæreticum verum in foro interno defectu pertinaciæ, quamvis etiam moneatur ab Episcopo, vel inquisitoribus de suo errore, si nihilominus pergit iudicare suam opinionem non esse contrariam Romane Ecclesiæ. In foro tamen externo hæreticus censendus est, & talis damnandus.*

Sanch. 81. *Quare dubius in fide hæreticus non est censendus? Quia hæresis est error fidei contrarius, seu assensus contra fidem: at qui est dubius neutri parti assentitur, sed sustinet assensum ergo. Sic Sanchez.*

Suar. 82. *Mistu, vi, fraude inter infideles Petrus exterius fidem abnegavit corde tamen illam retinuit: est ne hæreticus? Peccavit quidem gravissimè contra externam fidei professionem, non tamen est hæreticus, nec incurrit excommunicationem: unde posse à quocumque Confessario absolui cum Suario iudico; sed tamen in foro externo excommunicandum hæreticum iudicandum fateor.*

83. Legit quis librum hæretici authoris qui non tractat de religione ex professo: vel librum authoris Catholici cum scholiis aut commentariis hæreticorum: incidit ne in Bulla Cœna excommunicationem? Incidere Suar. docet, quidquid alij ex-teri conclament. Audit librum hæreticum legentem. Non incidere Sanchez ait; quia audire non est legere, & verba legis pre-nalis in sua sunt propria significatione accipienda. Probabilior tamen existimo contrariam Suarij sententiam: quia nomine audientis legit ille. Legit librum hæreticum in Provincia, ubi Bulla Cœna non est recepta. Non incurrere excommunicationem Sanchez existimat. Legit illum librum rudi-idiomaticis, quo conscriptus est. Non incidere in excommuni-cationem Suarius iudicat; quia mens Pontificis non violatur. Libros hæreticos comburit auctoritate propria, nec Inquisitori-bus tradit. Suarius defendit eum ab excommunicatione; quia dum liber comburitur, non retinerur, quod Bulla præ-scribit.

EXAMEN II.

Circa materiam de Augustissimo Inquisitionis, Tribunali.

NB hæc in germania

CAPVT PRIMVM. *vsu non habent*

De DD. Inquisitorum potestate.

D materiei fidei complementum opera pretium duxi adijcere Tribunalis Inquisitionis tractatione. In primis itaque Inquisitorum exprime iurisdictionem. An sit Ordinaria, vel delegata?

In se & à principio delegata est, & omnibus excellentiis delegatae fungitur; attamen valde accedit ad Ordinariam, ita vt careat delegatae imperfectionibus. Colligo hinc posse causas hæresis alteri delegare. Imò dubium est, num sic delegatus ab inquisitoribus possit subdelegare. Tam angusta eorum iurisdictione.

2. *Ad quam sese Inquisitorum extendit iurisdictione?* Non solum ad ea, quæ ipsis competunt ex iure communi; sed ad ea etiam, quæ sunt consuetudine recepta.

An sit hac iurisdictione Ecclesiastica, an secularis? Tota est Ecclesia